

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 21 kwietnia 2015 roku P. W. domagał się zasądzenia od Towarzystwa (...) z siedzibą w W. kwoty 37.637,71 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki wraz z odsetkami liczonymi od dnia 16 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty. Nadto powód żądał zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów związanych z dojazdami pełnomocnika na dwa terminy rozpraw.

Powód łączył dochodzone roszczenie z wypadkiem komunikacyjnym z dnia 17 czerwca 2014 r. Wskazał, że sprawca tego wypadku był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie ubezpieczeń. Oświadczył, że w wyniku tego wypadku doznał obrażeń ciała i stał się osobą niezdolną do pracy, a przez to poniósł szkodę związaną z utratą zarobków. Powód domagał się naprawienia tej szkody przez pozwanego. Podniósł, że od 1 lipca 2014 r. do grudnia 2014 r. miał pracować w Norwegii, uzyskując wynagrodzenie w wysokości 190 NOK (koron norweskich) za godzinę. Podał, że na skutek wypadku z uwagi na stan zdrowia nie mógł pracować w tym okresie, przez co rozwiązano z nim umowę o pracę. Według powoda, od lipca do grudnia 2014 r. zarobiłby 69.256 zł, przy założeniu stawki 190 NOK brutto za godzinę, 7,5 godzin pracy dziennie i 25% odliczeń od wynagrodzenia brutto na poczet należności publicznoprawnych (wynagrodzenie netto stanowiło 75% wynagrodzenia brutto). Powód wymienił, że zarobiłby: a) w lipcu - 12.142 zł - przy przyjęciu 23 dni pracy i przeliczeniu kursu waluty z lipca 2014 r., b) w sierpniu - 11.398 zł - przy przyjęciu 21 dni pracy i przeliczeniu kursu waluty z sierpnia 2014 r., c) we wrześniu - 12.045 zł - przy przyjęciu 22 dni pracy i przeliczeniu kursu waluty z września 2014 r., d) w październiku - 12.447 zł - przy przyjęciu 23 dni pracy i przeliczeniu kursu waluty z października 2014 r., e) w listopadzie - 10.597 zł - przy przyjęciu 20 dni pracy i przeliczeniu kursu waluty z listopada 2014 r., f) w grudniu - 10.627 zł - przy przyjęciu 15 dni pracy i przeliczeniu kursu waluty z grudnia 2014 r. Powód podał, że zgłosił przedmiotową szkodę pozwanemu, jednak pozwany, uznając co do zasady żądanie wypłaty odszkodowania za utracone zarobki między 1 lipca 2014 r. a 19 grudnia 2014 r., wypłacił jedynie kwotę 31.618,29 zł, pomniejszając sumę łącznych zarobków netto powoda za ten okres o oszacowane przez pozwanego koszty utrzymania i zakwaterowania w Norwegii. Powód wyjaśnił, że skoro należne mu odszkodowanie z tytułu utraconych zarobków wynosiło 69.256 zł, natomiast pozwany wypłacił z tego tytułu jedynie kwotę 31.618,29 zł, wobec tego w tym postępowaniu powód żądał zasądzenia kwoty 37.637,71 zł jako różnicy między sumą odszkodowania należnego 69.256 zł a dotychczas wypłaconą kwotą 31.618,29 zł. Zdaniem powoda, pozwany niezasadnie odliczył koszty utrzymania i zakwaterowania w Norwegii od należnego odszkodowania z tytułu szkody majątkowej w postaci utraconego zarobku. Powód powołał się na art. 361 k.c. i orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych. Podkreślił, że w przypadku utraconych zarobków szkodę stanowi równowartość utraconego wynagrodzenia netto, to jest tych środków, które nie weszły do majątku poszkodowanego z tytułu utraconych możliwości zarobkowych, zaś okoliczność, na jaki cel i w jakiej wysokości poszkodowany środki te użytkuje, nie ma znaczenia dla ustalenia wysokości szkody. Powód nadmienił, że przy ustalaniu wysokości odszkodowania pozwany przyjął zaniżony kurs waluty, by celowo zaniżyć kwotę do wypłaty. (pozew - k. 4-16, pisma precyzujące powództwo - k. 19, k. 25, protokoły rozpraw - k. 86-87, k. 93)

Towarzystwo (...) z siedzibą w W. wniosło o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu. Pozwany zakwestionował wysokość roszczenia i przedstawione w pozwie wyliczenia. Przyznał, że powód w dniu 17 czerwca 2014 r. doznał uszkodzeń ciała w wyniku wypadku, którego sprawca był objęty w pozwanym towarzystwie ochroną ubezpieczeniową w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Zdaniem pozwanego, dotychczas wypłacona powodowi kwota 31.618,29 zł jako odszkodowanie za utracone zarobki do lipca do grudnia 2014 r. w całości wyczerpuje roszczenie powoda z tego tytułu. Pozwany zwrócił uwagę, że na podstawie przedstawionych przez powoda dokumentów należało przyjąć, iż gdyby powód nie uległ wypadkowi, to pracowałby w Norwegii od 1 lipca 2014 r. do 19 grudnia 2014 r. (a nie do końca grudnia, jak podano w pozwie), stąd roszczenie o odszkodowanie z tytułu utraconych zarobków powinno się ograniczać właśnie do tego okresu. Pozwany podkreślił, że uzasadnione było odjęcie od zarobków netto, jakie powód uzyskałby, kosztów, które musiałby ponieść dla ich uzyskania. Według pozwanego, przy ustalaniu należnego powodowi odszkodowania za utracone zarobki konieczne jest uwzględnienie kosztów jego utrzymania i zakwaterowania w Norwegii, które musiałby ponieść, aby

osiągnąć wynagrodzenie w ustalonej umownie wysokości. Pozwany założył, że od 1 lipca 2014 r. do 19 grudnia 2014 r. powód pracowałby po 150 godzin w miesiącu (przez 5 dni w tygodniu po 7,5 godziny dziennie). Pozwany wyjaśnił, że przy wyliczeniu wynagrodzenia należnego powodowi słusznie uwzględniono koszty, jakie powód miałby ponieść, aby to wynagrodzenie uzyskać, to jest koszty zakwaterowania (wynajęcia pokoju) oraz koszty utrzymania (wyżywienie, komunikacja miejska). Pozwany oszacował, że miesięcznie powód poniósłby w tym okresie koszty wynajęcia pokoju w wysokości 4.500 NOK oraz koszty utrzymania w wysokości 4.000 NOK. Pozwany dodał, że przyjął ostateczną wysokość roszczenia, mając na uwadze te koszty, a także ilość godzin, okres zatrudnienia i stawkę wynagrodzenia wskazane w dokumencie Order C.. Pozwany zapewnił, że przyjął koszty utrzymania w Norwegii na korzystnym dla powoda poziomie. Pozwany podał, że w celu uzyskania dochodów w Norwegii powód musiałby się tam udać, zamieszkać, wynająć mieszkanie, musiałby też ponosić koszty swego utrzymania. Pozwany zaznaczył, że gdyby powód pracował w tym okresie w Norwegii, to do jego majątku weszłaby kwota stanowiąca różnicę między kwotą netto zarobków a kwotą, jaką musiałby on ponieść, aby te zarobki otrzymać, obejmującą wydatki na zakwaterowanie i utrzymanie. Pozwany wyraził stanowisko, że gdyby nie doszło do wypadku, to powód, aby powiększyć swój majątek o kwoty zarobione w Norwegii, musiałby wynająć pokój bądź mieszkanie, jak też ponosić koszty utrzymania. Jako nielogiczne pozwany ocenił niepomniejszenie utraconych korzyści o koszty, jakie powód musiałby ponieść, aby te korzyści uzyskać. Przyjęcie odmiennego poglądu doprowadziłoby, zdaniem pozwanego, do nieuzasadnionego wzbogacenia powoda, bowiem powód otrzymałby odszkodowanie w kwocie wynagrodzenia za pracę w Norwegii bez uwzględnienia faktu, że na skutek wypadku do Norwegii nie pojechał i nie poniósł kosztów związanych z pobytem w tym kraju, tj. kosztów dojazdu, zakwaterowania i utrzymania. Pozwany zwrócił uwagę, że odszkodowanie w zakresie *lucrum cessans* obejmuje zwrot utraconych korzyści, a nie zwrot utraconego dochodu czy przychodu, a utracona korzyść to kwota, o jaką zwiększyłby się majątek powoda, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Dla ustalenia, o ile majątek powoda zwiększyłby się, to należy od przychodu odjąć wszelkie koszty, których poniesienie było niezbędne dla uzyskania tego przychodu. (odpowiedź na pozew – k. 34-41)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 czerwca 2014 r. P. W. został poszkodowany w wypadku komunikacyjnym. Doznał wtedy obrażeń ciała, w tym złamania plateau piszczeli goleni typu S.. W dniu 24 czerwca 2014 r. był leczony operacyjnie z powodu tych obrażeń. Posiadacz pojazdu mechanicznego (którym kierował sprawca wypadku) był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w Towarzystwie (...) z siedzibą w W.. Na skutek obrażeń doznanych w wyniku wypadku P. W. był niezdolny do pracy od 17 czerwca 2014 r. co najmniej do 19 grudnia 2014 r. (dowód: zaświadczenie lekarskie – k. 12; okoliczności bezsporne)

P. W. urodził się (...) Mieszka w Z. (województwo (...), powiat (...)). Przed dniem 17 czerwca 2014 r. był osobą ogólnie zdrową, zdolną do pracy, w szczególności w zakresie ciężkich prac w budownictwie, niezależną finansowo. W 2001 r. ukończył szkołę zawodową w Z. w zawodzie murarz. Pracował w latach 2001-2003. W latach 2004-2006 wykonywał usługi w wyuczonym zawodzie ogólnobudowlanym oraz cieśli budowlanego, prowadząc własną działalność gospodarczą. W latach 2006-2009 w ramach własnej działalności gospodarczej pracował na terenie Zjednoczonego Królestwa, świadcząc usługi w szczególności w zakresie prac stolarskich i przy wykańczaniu apartamentów. W 2009 r. rozpoczął pracę w Norwegii. W Norwegii pracował jako pracownik fizyczny na stanowisku cieśla budowlany w latach 2009 – 2013, przy czym od 16 kwietnia 2009 roku do 25 listopada 2010 roku pracował dla W. B. & K. A. z siedzibą w O., od 1 października 2011 roku do 1 maja 2012 roku pracował dla B. A. z siedzibą w O. i od 12 czerwca 2012 roku do 31 stycznia 2013 roku pracował dla U. Norge AS z siedzibą w O.. Pracując w Norwegii, zarabiał w granicach od 10.000 zł do 15.000 zł miesięcznie. (dowód: zaświadczenia dot. zatrudnienia w Norwegii – k. 59-60; okoliczności bezsporne)

W dniu 23 maja 2014 r. P. W. (jako pracownik) zawarł w O. umowę o pracę z C. A. z siedzibą w O. (jako pracodawcą – dalej jako: (...)). W umowie podano adresy P. W. na terenie Norwegii i Polski. Umowa przewidywała następujące warunki zatrudnienia. Na jej mocy P. W. został zatrudniony na stałe przez C. w celu wykonywania prac u zleciodawców pracodawcy. Pracodawca (C.) zawierał umowy zlecenia z podmiotami trzecimi, na mocy których podmioty te wynajmowały od niego pracowników na zasadach wskazanych w umowie zlecenia. Zlecenie miało być potwierdzone na dokumencie „Potwierdzenie zlecenia” (Order C.) wystawionym przez C.. Każdy taki

dokument stanowił integralną część umowy o pracę. Pracownik miał wykonywać pracę zgodną ze specyfikacją podaną w Potwierdzeniu zlecenia u danego zleceniodawcy (który wynajmował personel zgodnie z umową zlecenia zawartą z C.). Stosunek pracy pomiędzy P. W. a C. miał się nawiązać z dniem wskazanym na pierwszym potwierdzeniu zlecenia. Pracownikowi nie przysługiwało wynagrodzenie za okresy pomiędzy poszczególnymi zleceniami. W umowie o pracę podano, że dzienny i tygodniowy czas pracy pracownika będzie wynikał z potwierdzenia zlecenia, pracownik miał świadczyć pracę zgodnie z godzinami pracy obowiązującymi u zleceniodawcy, za stawkę podaną w potwierdzeniu zlecenia, przy czym wynagrodzenie brutto miało być obciążone należnościami publicznoprawnymi (podatkowymi i składkami na ubezpieczenia społeczne). Umowa o pracę stanowiła, że najpierw obowiązuje sześciomiesięczny okres próbny, w którym każdej ze stron przysługiwał 14-dniowy okres wypowiedzenia. W umowie zastrzeżono, że pracownik ma możliwość przyjmowania zleceń na rzecz innych pracodawców, o ile nie wpływa to niekorzystnie na zlecenie, którego wykonania pracownik podjął się zgodnie z przedmiotową umową. C. wystawił w dniu 11 czerwca 2014 r. potwierdzenie zlecenia (dokument Order C. z 11 czerwca 2014 r.), stanowiący integralną część umowy o pracę z 23 maja 2014 r., a dotyczący pracy P. W. na rzecz B. A. (zleceniodawcy pracodawcy). W tym dokumencie wskazano, że P. W. miał pracować na rzecz B. A. od 1 lipca 2014 r. do 19 grudnia 2014 r., na stanowisku cieśla ogólnobudowlany, za stawkę 190 NOK za jedną godzinę, w godzinach od 7:00 do 15:00 z półgodzienną przerwą. P. W. przyjął takie warunki i od 1 lipca 2014 r. miał przystąpić do pracy zgodnie z tymi warunkami. Z uwagi na zaistnienie wypadku z 17 czerwca 2014 r. i wynikające z niego skutki zdrowotne P. W. nie przystąpił do pracy objętej potwierdzeniem zlecenia z 11 czerwca 2014 r. Z uwagi na stan zdrowia nie mógł wykonywać tej pracy. Był niezdolny do tej pracy w całym okresie objętym tym potwierdzeniem. W związku ze stanem jego zdrowia pracodawca (C.) rozwiązał z nim umowę o pracę. (dowód: umowa o pracę z 23 maja 2014 r. z tłumaczeniem – k. 52-57, potwierdzenie zlecenia z 11 czerwca 2014 roku – k. 58; okoliczności bezsporne)

Pismem z dnia 3 listopada 2014 roku P. W., działając przez pełnomocnika, zgłosił do Towarzystwa (...) z siedzibą w W. szkodę majątkową wynikającą z wypadku z 17 czerwca 2014 r., obejmującą utracone zarobki i wezwał ubezpieczyciela do natychmiastowej zapłaty, po pierwsze, kwoty 87.219 zł jako skapitalizowanej renty z tytułu utraconego dochodu za okres od lipca 2014 roku do listopada 2014 roku oraz, po drugie, kwoty 17.000 zł tytułem comiesięcznej renty od dnia 1 grudnia 2014 roku do momentu powrotu pełnej zdolności do pracy. Przedmiotowe pismo wpłynęło do ubezpieczyciela w dniu 7 listopada 2014 r. W piśmie tym podano między innymi, że według zawartych w nim wyliczeń P. W. w wyniku uszkodzenia ciała po wypadku na skutek zerwania kontraktu i niezdolności do pracy utracił wskazane w piśmie kwoty za okres od lipca 2014 r. i na przyszłość. Do wezwania z 3 listopada 2014 r. załączono między innymi umowę o pracę z 23 maja 2014 r. oraz potwierdzenie zlecenia z 11 czerwca 2014 r. (dowód: zgłoszenie szkody z 3 listopada 2014 roku – k. 49-51; okoliczności bezsporne)

W piśmie z 16 grudnia 2014 r. Towarzystwo (...) poinformowało pełnomocnika P. W., że w związku ze zgłoszoną szkodą z obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów przyznana została na jego rzecz kwota 10.826 zł tytułem bezspornej kwoty odszkodowania z tytułu utraconego dochodu na mocy 361 § 2 k.c. Zaznaczono, że uzyskana dotąd dokumentacja nie dała podstaw do uznania roszczeń rentowych, jak i ustalenia odszkodowania z tytułu utraconych dochodów za okres dłuższy niż dwa miesiące niezdolności do pracy. Wyjaśniono, że do wypłaty odszkodowania z tytułu utraconych zarobków przyjęto, iż miesięcznie poszkodowany pracowałby 150 godzin, zatem jego wynagrodzenie miesięczne brutto to 28.500 NOK (150 godzin x 190 NOK), od tej kwoty odjęto obciążenia publicznoprawne (25%), uzyskując wynagrodzenie miesięczne netto w wysokości 21.375 NOK. Zastrzeżono, że poszkodowany, aby osiągnąć miesięcznie dochód w takiej wysokości, poniósłby wydatki związane z wynajmem pokoju w Norwegii w kwocie 4.500 NOK miesięcznie, a także wydatki na swe utrzymanie w kwocie 4.000 NOK miesięcznie. Podniesiono, że kwota utraconego dochodu w skali miesiąca to ostatecznie 11.875 NOK, czyli równowartość kwoty 5.413 zł, przy przyjęciu przelicznika 0,455, a zatem za dwie miesiące należy się poszkodowanemu przyznana mu kwota 10.826 zł. (dowód: pismo ubezpieczyciela z 16 grudnia 2014 roku) – k. 15-16 (k. 62-63))

Od decyzji z 16 grudnia 2014 r. P. W. złożył odwołanie, po rozpatrzeniu którego ubezpieczyciel wystosował do jego pełnomocnika pismo z 28 stycznia 2015 r., w którym poinformował, że przyznano poszkodowanemu dodatkowo

kwotę 20.792,29 zł jako dalsze odszkodowanie z tytułu utraconego dochodu na mocy 361 § 2 k.c. Wskazano, że kwota utraconego dochodu została wyliczona stosownie do przedstawionych dokumentów dotyczących zlecenia za okres do 19 grudnia 2014 r., to jest do planowanego zakończenia pracy. Wyjaśniono, że dodatkowa kwota obejmuje dopłatę za trzy miesiące pracy i 19 dni, to jest sumę 43.145,83 NOK, czyli 20.792,29 zł, przy kursie 0,482 (przyjętym z chwili ustalania wynagrodzenia). Podtrzymano decyzję o konieczności pomniejszenia wynagrodzenia netto o koszty utrzymania i zakwaterowania w Norwegii. Zaznaczono, że poszkodowany, aby uzyskać zysk na poziomie jak wyżej, musiałby ponieść również koszty, a w tym przypadku takimi kosztami byłyby znaczne wydatki związane z utrzymaniem, jakie ponoszą pracownicy zatrudnieni w Norwegii. Dodano, że poszkodowany na skutek wypadku nie poniósł żadnych strat związanych z utrzymaniem w Norwegii, bowiem wypadek uniemożliwił mu wyjazd. Podkreślono, że w niniejszej sprawie na mocy 361 § 2 k.c. odszkodowanie ma obejmować tylko i wyłącznie realnie utracone korzyści. (dowód: pismo ubezpieczyciela z 28 stycznia 2015. – k. 13-14 (k. 66-67))

Na mocy decyzji z 16 grudnia 2014 r. i 28 stycznia 2015 r. Towarzystwo (...) wypłaciło na rzecz P. W. odszkodowanie z tytułu utraconego zarobku w łącznej kwocie 31.618,29 zł. (okoliczność bezsporna)

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie wyżej wskazanych dokumentów i w oparciu o okoliczności między stronami bezsporne. Przed zamknięciem rozprawy nie było sporne między stronami, że powód był niezdolny do pracy od 1 lipca 2014 r. do 19 grudnia 2014 r. Strona pozwana przedłożyła dokumenty w języku angielskim bez tłumaczenia, jednak wobec stanowisk stron (niekwestionowaniu okoliczności wynikających z tych dokumentów i uznania tych okoliczności za bezsporne) nie było konieczne przedkładanie tych dokumentów wraz z tłumaczeniami (to jest potwierdzenia zlecenia z 11 czerwca 2014 r. oraz zaświadczeń dotyczących zatrudnienia powoda w Norwegii w latach 2009 – 2013; umowa o pracę została przedłożona wraz z tłumaczeniem stanowiącym jej część). Dla ustalenia istotnych w sprawie okoliczności nie miały znaczenia przedłożone przez stronę pozwaną wydruki z informacją o wydatkach na osobę w Norwegii (k. 64), wydruki z informacją o programach podatkowych w Norwegii (k. 65 – wysokość nałożonych na wynagrodzenie brutto obciążeń publicznoprawnych w Norwegii na poziomie 25% była zgodna między stronami; nie było sporne, że po uwzględnieniu kwoty wolnej od podatku, po odliczeniu obciążeń podatkowych i obciążeń na ubezpieczenia społeczne, wynagrodzenie netto stanowi 75% wynagrodzenia brutto), a także wydruki publikacji na temat zarobków i kosztów życia zagranicą oraz cen w Norwegii (k. 68-82).

Sąd oddalił (k. 87) wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu ekonomii na okoliczność ustalenia kosztów, jakie powód musiałby ponieść w związku z pobytem w Norwegii od 1 lipca 2014 r. do 19 grudnia 2014 r., w tym kosztów zakwaterowania oraz kosztów wyżywienia, komunikacji miejskiej itd. Dowód ten nie miał istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Nie było potrzeby ustalania takich hipotetycznych kosztów. Na rozprawie w dniu 11 grudnia 2015 r. strona powodowa, w nawiązaniu do wniosków dowodowych pozwanego dotyczących kosztów utrzymania w Norwegii, na wypadek uwzględnienia tych wniosków, wniosła o przesłuchanie w charakterze świadka ojca powoda (W. W.) oraz w charakterze strony - powoda na okoliczność kosztów utrzymania w Norwegii. Sąd oddalił te wnioski jako spóźnione oraz niemające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odpowiedzialność pozwanego za skutki wypadku z 17 czerwca 2014 r. nie była sporna między stronami. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność już w postępowaniu likwidacyjnym. Nie kwestionował jej w toku procesu. Wynikała ona z art. 822 k.c. i umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawartej przez pozwanego z posiadaczem pojazdu biorącego udział w wypadku. Powód wskutek wypadku doznał uszkodzeń ciała w rozumieniu art. 444 § 1 k.c. Na mocy art. 444 § 1 k.c. poszkodowany może domagać się odszkodowania z tytułu zwrotu utraconych zarobków. W związku z doznanymi wskutek wypadku obrażeniami powód poniósł szkodę obejmującą utracone zarobki. Odpowiedzialność za tę szkodę nie była kwestionowana przez pozwanego co do okresu od 1 lipca 2014 r. do 19 grudnia 2014 r. Pozwany kwestionował natomiast wskazaną przez powoda wysokość tej szkody.

W wyniku wypadku powód utracił zdolność do pracy zarobkowej co najmniej do 19 grudnia 2014 r., co nie było sporne między stronami. W tym okresie miał pracować w Norwegii, przez 7,5 godziny w ciągu dnia, przy przyjęciu stawki 190 NOK brutto za jedną godzinę. Taka okoliczność wynikała z umowy o pracę podpisanej przez powoda w dniu 23 maja 2014 r. oraz ze stanowiącego jej integralną część potwierdzenia zlecenia z 11 czerwca 2014 r. Wskutek wypadku powód nie mógł podjąć tej pracy i nie mógł uzyskać wynikającego stąd zarobku. Powód w wyniku wypadku utracił więc zarobek wiążący się z tą pracą. Doznał więc szkody obejmującej utracony zysk (*lucrum cessans*). W niniejszym procesie kwestią sporną pozostawała jedynie wysokość odszkodowania za utracone przez powoda korzyści (utracone zarobki), w szczególności sposób obliczania rozmiaru szkody - uwzględniający bądź też pomijający koszty zakwaterowania oraz utrzymania na terytorium Norwegii.

Utrata korzyści polega na niepowiększeniu się czynnych pozycji majątku poszkodowanego, które pojawiłyby się w tym majątku, gdyby nie zdarzenie wyrządzające szkodę. Szkada w tej postaci musi być przez poszkodowanego wykazana z tak dużym prawdopodobieństwem, że w świetle doświadczenia życiowego uzasadnia przyjęcie, iż utrata spodziewanych korzyści rzeczywiście by nastąpiła (tak m.in.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2001 roku, IV CKN 382/00, MoP 2003, nr 1, s. 33-34; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2005 roku, III CK 101/05, Lex nr 187042; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 roku, V CK 426/04, Lex nr 147221).

Niewątpliwym jest fakt, że powód wykazał w sposób należyty, że poniósł szkodę w postaci utraty wynagrodzenia za pracę, którą świadczyć miał na podstawie umowy o pracę oraz uszczegóławiającego ją potwierdzenia zlecenia. Wysokość możliwego do uzyskania wynagrodzenia wynika wprost ze sporządzonego przez pracodawcę powoda potwierdzenia zlecenia z dnia 11 czerwca 2014 roku, w którym wskazano, że powód pracę świadczyć miał od dnia 1 lipca 2014 roku do dnia 19 grudnia 2014 roku (wykonywanie pracy po dniu 19 grudnia 2014 roku i uzyskiwanie z tego tytułu wynagrodzenia uzależnione było od wystawienia kolejnego zlecenia, jako że powód na mocy umowy o pracę nie zachowywał prawa do wynagrodzenia pomiędzy wykonywaniem kolejnych zleceń), pracując w wymiarze 7 godz. i 30 min. dziennie i otrzymując wynagrodzenie ustalane w oparciu o stawkę 190 NOK za godzinę pracy.

Do wyliczenia wynagrodzenia, jakie powód mógł faktycznie uzyskać na podstawie umowy o pracę oraz potwierdzenia zlecenia z 11 czerwca 2014 r., należy przyjąć, że pracowałby on w dni robocze, przez 7,5 godziny w ciągu dnia (w lipcu 2014 r. były 23 dni robocze; w sierpniu 2014 r. było 21 dni roboczych – w Norwegii nie był wolny od pracy 15 sierpnia 2014 r.; we wrześniu 2014 r. były 22 dni robocze; w październiku 2014 r. były 23 dni robocze; w listopadzie 2014 r. było 20 dni roboczych; w okresie od 1 do 19 grudnia 2014 r. było 15 dni roboczych), za stawkę 190 NOK za godzinę brutto, przy czym jego wynagrodzenie netto wynosiłoby 75% wynagrodzenia brutto. Wysokość należnego powodowi wynagrodzenia za poszczególne miesiące pracy w 2014 roku ustalona zostałaby w następujący sposób:

- lipiec 2014 roku – 23 dni pracy x 7,5 godz. pracy dziennie x 190 NOK za godzinę, co daje wynagrodzenie w wysokości 32.775 NOK,
- sierpień 2014 roku – 21 dni pracy x 7,5 godz. pracy dziennie x 190 NOK za godzinę, co daje wynagrodzenie w wysokości 29.925 NOK,
- wrzesień 2014 roku – 22 dni pracy x 7,5 godz. pracy dziennie x 190 NOK za godzinę, co daje wynagrodzenie w wysokości 31.350 NOK,
- październik 2014 roku – 23 dni pracy x 7,5 godz. pracy dziennie x 190 za godzinę, co daje wynagrodzenie w wysokości 32.775 NOK,
- listopad 2014 roku – 20 dni pracy x 7,5 godz. pracy dziennie x 190 NOK za godzinę, co daje wynagrodzenie w wysokości 28.500 NOK,
- grudzień 2014 roku (od 1 do 19 grudnia 2014 roku) – 15 dni pracy x 7,5 godz. pracy dziennie x 190 NOK za godzinę, co daje wynagrodzenie w wysokości 21.375 NOK.

Ustalając wysokość wynagrodzenia, które osiągnąłby powód, gdyby w dniu 17 czerwca 2014 roku nie wyrządzono mu szkody, a za którą odpowiedzialność ponosi strona pozwana, Sąd dokonał przeliczenia wynagrodzenia określonego w koronach norweskich za poszczególne miesiące w okresie od 1 lipca 2014 roku do 19 grudnia 2014 roku, przyjmując kurs średnioważony waluty obcej w postaci korony norweskiej w złotych wyliczony przez Narodowy Bank Polski za poszczególne miesiące od lipca do grudnia 2014 r. (tabela z takimi kursami jest dostępna na stronie internetowej NBP w zakładce dotyczącej kursów walut, w zestawieniach kursów średnioważonych walut obcych w złotych). Posłużenie się wskazanym przelicznikiem pozwala na precyzyjne ustalenie w walucie polskiej wysokości utraconych korzyści. Jako że ustalone w umowie o pracę wynagrodzenie miało być wypłacane powodowi za miesiąc z dołu do 20. dnia każdego miesiąca, koniecznym jest przeliczenie możliwego do uzyskania miesięcznego wynagrodzenia przy uwzględnieniu średniego kursu waluty aktualnego w miesiącu, w którym doszłoby do spełnienia na rzecz powoda świadczenia z tytułu wynagrodzenia za pracę. Na taki przelicznik zwróciła zresztą uwagę strona powodowa. Brak jednak potwierdzenia do przyjętego przez powoda kursu waluty za grudzień 2014 r. Średnioważony kurs 1 korony norweskiej w grudniu 2014 r., jak wynika z tabeli NBP, wynosił 0,4694 zł, a nie 0,4735 zł, jak podano w pozwie. Przy przyjętych założeniach wynagrodzenie wyrażone w polskiej walucie, jakie mógł uzyskać powód, gdyby pracował w Norwegii od 1 lipca 2014 r. do 19 grudnia 2014 r., wynosiło:

- za lipiec 2014 roku – $32.775 \text{ NOK} \times 0,4940$ (kurs średnioważony 1 korony norweskiej w złotych wyliczony przez NBP za lipiec 2014 roku), co daje wynagrodzenie w wysokości 16.190,85 zł ($32.775 \times 0,4940 = 16.190,85$), przy czym jest to wynagrodzenie brutto, a 75% kwoty wynagrodzenia brutto stanowi kwota 12.142 zł ($75\% \times 16.190 = 12.142,50$), a więc wynagrodzenie netto wyrażone w walucie polskiej za lipiec 2014 r. wynosiłoby 12.142 zł,
- sierpień 2014 roku – $29.925 \text{ NOK} \times 0, (...)$ (kurs średnioważony 1 korony norweskiej w złotych wyliczony przez NBP za sierpień 2014 roku), co daje wynagrodzenie w wysokości 15.198,90 zł ($29.925 \times 0, (...) = 15.198, (...)$), przy czym jest to wynagrodzenie brutto, a 75% kwoty wynagrodzenia brutto stanowi kwota 11.398 zł ($75\% \times 15.198 = 11.398,50$), a więc wynagrodzenie netto wyrażone w walucie polskiej za sierpień 2014 r. wynosiłoby 11.398 zł,
- wrzesień 2014 roku – $31.350 \text{ NOK} \times 0, (...)$ (kurs średnioważony 1 korony norweskiej w złotych wyliczony przez NBP za wrzesień 2014 roku), co daje wynagrodzenie w wysokości 16.060,60 zł ($31.350 \times 0, (...) = 16.060,605$), przy czym jest to wynagrodzenie brutto, a 75% kwoty wynagrodzenia brutto stanowi kwota 12.045 zł ($75\% \times 16.060 = 12.045$), a więc wynagrodzenie netto wyrażone w walucie polskiej za wrzesień 2014 r. wynosiłoby 12.045 zł,
- październik 2014 roku – $32.775 \text{ NOK} \times 0, (...)$ (kurs średnioważony 1 korony norweskiej w złotych wyliczony przez NBP za październik 2014 roku), co daje wynagrodzenie w wysokości 16.597,26 zł ($32.775 \times 0, (...) = 16.597,26$), przy czym jest to wynagrodzenie brutto, a 75% kwoty wynagrodzenia brutto stanowi kwota 12.447 zł ($75\% \times 16.597 = 12.447,75$), a więc wynagrodzenie netto wyrażone w walucie polskiej za październik 2014 r. wynosiłoby 12.447 zł,
- listopad 2014 roku – $28.500 \text{ NOK} \times 0, (...)$ (kurs średnioważony 1 korony norweskiej w złotych wyliczony przez NBP za listopad 2014 roku), co daje wynagrodzenie w wysokości 14.130,30 zł ($28.500 \times 0, (...) = 14.130,30$), przy czym jest to wynagrodzenie brutto, a 75% kwoty wynagrodzenia brutto stanowi kwota 10.597 zł ($75\% \times 14.130 = 10.597,50$), a więc wynagrodzenie netto wyrażone w walucie polskiej za listopad 2014 r. wynosiłoby 10.597 zł,
- grudzień 2014 roku (od 1 do 19 grudnia 2014 roku włącznie, tj. za 15 dni roboczych) – $21.375 \text{ NOK} \times 0, (...)$ (kurs średnioważony 1 korony norweskiej w złotych wyliczony przez NBP za grudzień 2014 roku), co daje wynagrodzenie w wysokości 10.033,42 zł ($21.375 \times 0, (...) = 10.033,425$), przy czym jest to wynagrodzenie brutto, a 75% kwoty wynagrodzenia brutto stanowi kwota 7.524 zł ($75\% \times 10.033 = 7.524,75$), a więc wynagrodzenie netto wyrażone w walucie polskiej za grudzień 2014 r. wynosiłoby 7.524 zł.

Łącznie wynagrodzenie netto wyrażone w walucie polskiej za okres od 1 lipca 2014 r. do 19 grudnia 2014 r. wyniosłoby 66.153 zł ($12.142 \text{ zł} + 11.398 \text{ zł} + 12.045 \text{ zł} + 12.447 \text{ zł} + 10.597 \text{ zł} + 7.524 \text{ zł} = 66.153 \text{ zł}$).

Odnosząc się do zaproponowanego przez stronę pozwaną sposobu określenia rozmiarów szkody z tytułu utraconego wynagrodzenia za pracę, polegającego na pomniejszeniu przewidywanego wynagrodzenia netto o koszty związane z jego uzyskaniem (to jest koszty zakwaterowania i utrzymania w Norwegii), wskazać należy, że takie pomniejszenie nie jest uzasadnione, w tym na gruncie art. 361 § 2 k.c. Strona pozwana jedynie hipotetycznie wskazuje, że z uzyskaniem wynagrodzenia za pracę powoda w Norwegii wiązałoby się poniesienie wydatków na utrzymanie i zakwaterowanie w Norwegii. Przyjmuje przy tym przeciętne, oszacowane przez siebie wydatki w tym względzie. Jednak powód mógł przecież nie ponosić kosztów związanych z zakwaterowaniem czy utrzymaniem w Norwegii. Mógł na przykład nieodpłatnie mieszkać w Norwegii czy korzystać z zapewnienia utrzymania przez inną osobę. Na pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem czy zakwaterowaniem w Norwegii w okresie od 1 lipca 2014 r. do 19 grudnia 2014 r. mógł uzyskiwać dochód z innych źródeł, na przykład pracując (na rzecz tego samego bądź innego podmiotu, ponad limit 7,5 godziny dziennie czy pracując także w dni wolne od pracy). Umowa o pracę nie zakazywała powodowi pracy na rzecz innych podmiotów. Powód mógł też mieć część rzeczy z Polski (na przykład co do jedzenia), co obniżałoby przeciętne koszty utrzymania w Norwegii. Strona pozwana obniżyła odszkodowanie o oszacowane przez nią przeciętne miesięczne koszty zakwaterowania i utrzymania w Norwegii, opierając się na danych pozyskanych ze stron internetowych. Na okoliczność przewidywanych (hipotetycznych) kosztów utrzymania powoda w Norwegii został zawnioskowany dowód z opinii biegłego. Brak jest jednak podstaw do przyjęcia, że powód przeznaczałby 8.500 NOK miesięcznie na wydatki związane z utrzymaniem i zakwaterowaniem w Norwegii, akurat w wysokości przeciętnej. Powód w ostatnich latach jeździł na pobyty do Norwegii w celach zarobkowych. Uznać można, że starał się maksymalnie ograniczać swe wydatki i koszty związane z pobytem w tym kraju. Niezależnie od tych rozważań, czysto hipotetycznych, przyjęć jednak trzeba, że decyzja o tym, w jakim zakresie i na jakim poziomie powód zaspokajałby swoje potrzeby bytowe w Norwegii w okresie 1 lipca 2014 r. do 19 grudnia 2014 r., jest bez znaczenia dla ustalenia wysokości szkody z tytułu utraconych zarobków z pracy. Z art. 361 § 2 k.c. wynika, że naprawienie szkody obejmuje korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Powód, gdyby mu szkody nie wyrządzono, mógł osiągnąć korzyści w postaci zarobków netto na poziomie 66.153 zł za okres od 1 lipca 2014 r. do 19 grudnia 2014 r. Takich korzyści jednak nie osiągnął, stąd odszkodowanie za utracone korzyści winno obejmować pełną rekompensatę związaną z utratą wynagrodzenia netto w kwocie 66.153 zł.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19 listopada 2013 roku, I ACa 748/13 (Lex nr 1400309), że w sytuacji osoby zatrudnionej na podstawie umowy o pracę szkodą powoda jest utracone wynagrodzenie, pomniejszone jedynie o należne świadczenia publicznoprawne (tj. wynagrodzenie netto), natomiast koszty utrzymania (czy to w Polsce, czy za granicą) nie powinny być uwzględniane przy ustalaniu szkody z tytułu utraconych zarobków poniesionej przez poszkodowanego świadczącego pracę najemną. W przywołanym orzeczeniu Sąd Apelacyjny podniósł, że decyzja o tym, w jakim zakresie i na jakim poziomie poszkodowany będzie zaspokajał swoje potrzeby bytowe, jest bez znaczenia dla ustalenia wysokości szkody z tytułu utraconych zarobków z pracy najemnej. Sąd Apelacyjny podkreślił, że w przypadku utraconych korzyści (art. 361 § 2 k.c.) szkodę określa to, co nie weszło do majątku poszkodowanego na skutek zdarzenia wyrządzającego szkodę, czyli inaczej mówiąc to, co weszłoby do majątku poszkodowanego, gdyby zdarzenie wyrządzające szkodę nie nastąpiło (powołano się przy tym m.in. na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2002 roku, I CKN 132/01, Lex nr 53144 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 czerwca 2013 roku, I ACa 141/13, Lex nr 1350445). Sąd Apelacyjny w Katowicach trafnie stwierdził, że w wypadku utraconych zarobków szkodę stanowi równowartość utraconego wynagrodzenia netto, tj. tych środków pieniężnych, które nie weszły do majątku poszkodowanego z tytułu utraconych możliwości zarobkowych; to zaś, na jaki cel i w jakiej wysokości poszkodowany środki te zużytkuje, nie ma znaczenia dla ustalenia wysokości szkody.

Na gruncie niniejszej sprawy przyjęć zatem należy, że na skutek wypadku powód poniósł szkodę w postaci utraconych korzyści (utraconego zarobku) w wysokości 66.153 zł (wysokość możliwego do uzyskania przez powoda wynagrodzenia netto za okres od 1 lipca 2014 roku do 19 grudnia 2014 roku). Takie były korzyści, które powód mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (utracone wynagrodzenie, pomniejszone jedynie o należne świadczenia publicznoprawne). Do naprawienia tej szkody poprzez zapłatę stosownego odszkodowania zobowiązana była strona pozwana na podstawie stosunku ubezpieczenia w zw. z art. 444 § 1 k.c. Nie było podstaw, także w świetle art. 361 § 2 k.c.,

do obniżenia tak wyliczonego odszkodowania o koszty utrzymania i zakwaterowania powoda w Norwegii (nie była tym samym potrzebna w niniejszej sprawie opinia biegłego na okoliczności podane w odpowiedzi na pozew; w ogóle okoliczności związane z kosztami utrzymania i zakwaterowania powoda w Norwegii nie miały znaczenia). Z uwagi na fakt, że strona pozwana tytułem odszkodowania za poniesioną przez powoda szkodę w postaci utraconych zarobków wypłaciła do chwili zamknięcia rozprawy kwotę 31.618,29 zł, wobec tego roszczenie powoda uznać należy za uzasadnione w zakresie kwoty 34.534,71 zł (różnica pomiędzy wysokością poniesionej przez powoda szkody a sumą uiszczoną przez pozwanego przed zamknięciem rozprawy; 66.153 zł - 31.618,29 zł = 34.534,71 zł). Z tych przyczyn Sąd w punkcie pierwszym wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 34.534,71 zł.

Sąd zasądził odsetki ustawowe od kwoty 34.534,71 zł za okres od 16 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. (w wersji obowiązującej na chwilę zamknięcia rozprawy) w zw. z art. 455 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.). Pozwany w dniu 7 listopada 2014 r. otrzymał wezwanie powoda do uiszczenia kwoty 87.219 zł jako skapitalizowanej renty z tytułu utraconego dochodu za okres od lipca 2014 roku do listopada 2014 roku oraz kwoty 17.000 zł tytułem comiesięcznej renty od dnia 1 grudnia 2014 roku. W postępowaniu likwidacyjnym pozwany w piśmie z 16 grudnia 2014 r. ocenił, jaka kwota jest należna, jego zdaniem, tytułem odszkodowania za utracone zarobki. Do tego dnia ubezpieczyciel dysponował pełnym materiałem (w szczególności umową o pracę z maja 2014 r. i potwierdzeniem zlecenia z 11 czerwca 2014 r.), który pozwoliłby na ustalenie należnego odszkodowania. Przyjąć zatem trzeba, że już od 16 grudnia 2014 r. pozwany pozostawał w opóźnieniu z zapłatą należną w niniejszym procesie, to jest w zakresie kwoty 34.534,71 zł.

W pozostałej części Sąd oddalił powództwo jako nieuzasadnione. Powód w żaden sposób nie wykazał, aby przysługiwało mu wynagrodzenie za pracę za okres od 20 do 31 grudnia 2014 roku. Zgodnie z ogólnymi regułami postępowania dowodowego obowiązek przedstawienia dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy spoczywa na stronach, a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie spoczywa na stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne – art. 6 k.c. w zw. z art. 3 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. W niniejszej sprawie brak jest dowodów zmierzających do wykazania utraty przez powoda korzyści w postaci wynagrodzenia za pracę za okres od dnia 20 grudnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku. Strona powodowa zaniechała przedstawienia jakichkolwiek dowodów dla potwierdzenia, że po wykonaniu pierwszego zlecenia (objętego potwierdzeniem z 11 czerwca 2014 r.), którego czas trwania ustalony został do dnia 19 grudnia 2014 roku, powód miał przystąpić do świadczenia pracy na rzecz kolejnego zleceniodawcy. Z przedłożonej zaś umowy o pracę łączącej powoda z pracodawcą wynika w sposób jednoznaczny, że powodowi przysługiwało wynagrodzenie wyłącznie za czas wykonywania poszczególnych zleceń. W niniejszej sprawie brak aktywności procesowej powoda, przy jednoznacznym stanowisku strony pozwanej, skutkowało uznaniem, że zgłoszone roszczenie w części dotyczącej zasądzenia odszkodowania z tytułu utraconych zarobków za okres od dnia 20 grudnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku (łącznie za 6 dni pracy) jako nieudowodnione co do zasady podlegało oddaleniu. Zawyżone było też roszczenie powoda dotyczące wynagrodzenia za grudzień 2014 r., opierające się na nieco wyższym kursie 1 korony norweskiej niż to wynikało ze średnioważonego kursu tej waluty w grudniu 2014 r. opracowanego przez NBP.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., stosunkowo je rozdzielając. Żądanie powoda obejmowało kwotę 37.637,71 zł. Sąd uwzględnił powództwo jedynie w części, tj. w zakresie kwoty 34.534,71 zł, tym samym powód wygrał proces w 92%, przegrał zaś w 8% i w takim stosunku do kosztów całego procesu winien w nich partycypować. Łączne koszty poniesione przez powoda (5.199 zł) to: a) 1.882 zł - opłata od pozwu, b) 2.400 zł - wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.), c) 900 zł – wydatki pełnomocnika powoda na dojazdy do siedziby sądu – dwa razy po 450 zł (koszty niekwestionowane przez stronę pozwaną, uzasadnione w świetle odległości z kancelarii pełnomocnika powoda do siedziby tut. Sądu oraz art. 98 § 3 k.p.c.; por. k. 85, k. 92), d) 17 zł - opłata skarbową od pełnomocnictwa. Koszty poniesione przez stronę pozwaną (2.417 zł) to: a) 2.400 zł - wynagrodzenie pełnomocnika i b) 17 zł - opłata skarbową od pełnomocnictwa.

Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu strona powodowa winna ponieść koszty procesu w kwocie 609,28 zł (415,92 zł + 193,36 zł), zaś pozwany w kwocie 7.006,72 zł (4.783,08 zł + 2.223,64 zł). Różnicę wynikającą z porównania kosztów, które poniósł powód, a które powinien ponieść, tj. kwotę 4.589,72 zł (5.199 zł – 609,28 zł = 4.589,72 zł) należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda, o czym orzeczono w punkcie trzecim wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem proszę doręczyć pełnomocnikom stron.